



VARA KOMMUN

Tillämpnings- föreskrifter

inom äldre- och
handikappomsorgen 2009



Innehållsförteckning

1.	Allmänt	1
2.	Begreppsdefinitioner.....	1
3.	Avgifter	4
4.	Övriga avgifter	7
5.	Regler för anhörganställning och stimulansbidrag.....	9
6.	Avgifter mm i samband med avlastning/lägervistelse LSS, SoL	9
7.	Informationsöverföring till avgiftshandläggaren	10

1. Allmänt

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2002 om att avgifter inom äldre- och handikappomsorgen skall tas ut i enlighet med de bestämmelser om maxtaxa och förbehållsbelopp som fastställdes av riksdag och regering november 2001 (prop. 2000/01:149).

Förändring av avgiften för hemtjänst, maxtaxa, sker i relation till förändringar i prisbasbeloppet och beslutas årligen av riksdag och regering.

Socialnämnden beslutar enligt reglemente för socialnämnden 5 §(Kf 1995-12-18 § 104, Kf 1998-12-14 § 17) om avgiftsförändringar av mindre ekonomisk betydelse och som ej är av principiell karaktär. Detta innebär att socialnämnden beslutar om förändringar av äldre- och handikappomsorgens övriga avgifter.

Ovanstående betyder att **inga andra avgifter får tas ut. Förändring av fastställd avgift får heller inte ske.**

Reglerna innebär inte ett allmänt försörjningsstöd. Kommunen har ingen skyldighet att betala ut medel till brukaren för att han eller hon ska nå upp till det förbehållsbelopp som anges i lagen. Om den enskilde inte uppnår angivet förbehållsbelopp blir avgiften för vård och omsorg 0 kronor. En del brukare har inte sitt förbehållsbelopp trots avgiftsbefrielse. Kommunen har i dessa fall genom uppsökande verksamhet skyldighet att informera berörda om möjligheten att ansöka om försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen för att de därigenom skall kunna uppnå en skälig levnadsnivå. Särskild informationsblankett kommer att användas.

Separata avgifter för hemtjänst och mat tas ut oavsett om bostaden är ett ordinärt eller särskilt boende. Hyra betalas till respektive hyresvärd.

2. Begreppsdefinitioner

Nedan förklaras de begrepp som är centrala när det gäller bestämmelser om förbehållsbelopp och maxtaxa.

2.1 Förbehållsbelopp

Förbehållsbelopp är det belopp som den enskilde skall garanteras att behålla av sina egna medel efter det att avgift tagits ut för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Dessutom skall medel finnas för boendekostnaden.

Förbehållsbeloppet skall garantera den enskilde medel till personliga behov och övriga normala levnadsomkostnader.

Delarna i förbehållsbeloppet är:

Boendekostnad

Minimibelopp

Boendekostnad: Gäller endast en bostad, där den enskilde har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden). Hyreskostnaden enligt avtal och specifika regler vid fastighetsinnehav (se punkt 2.5).

Minimibelopp: Är schabloniserat och uppgår, för ålderspensionärer, till en 12:e del av 135,46 % av prisbasbeloppet för ensamstående och 114,46 % för var och en av sammanlevande makar

eller sambor, **4 832 kronor** respektive **4 083 kronor** i **2009 års** prisnivå. En individuell prövning skall alltid göras för att den enskilde skall tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Minimibeloppet omfattar följande poster:

	Ensamstående	Gift, registrerad partner, sammanboende
Livsmedel, alla måltider	1 419	1 135
Kläder och skor	532	537
Fritid	390	358
Hygien	237	208
Förbrukningsvaror	107	90
Dagstidning, telefon, TV-avgift	604	358
Möbler och husgeråd	354	298
Hemförsäkring	58	29
Hushållsel	153	84
Resor	354	358
Tandvård	298	301
Öppen hälso- och sjukvård	118	119
<u>Läkemedel</u>	<u>208</u>	<u>208</u>
Summa:	4 832	4 083

2.2 Högkostnadsskydd

Ett högkostnadsskydd införs i form av en högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. I Socialtjänstlagen (SoL) kap. 8, 5 § anges att avgiften per månad får högst uppgå till en 12:e del av 0,48 gånger prisbasbeloppet, vilket motsvarar **1 712 kronor** i **2009 års** prisnivå.

Avgiften och förbehållsbeloppet förändras årligen i relation till ändringar av prisbasbeloppet.

2.3 Uppgiftsinlämning

Den enskilde är skyldig att lämna in de uppgifter som kommunen behöver för att en korrekt avgift skall kunna beräknas. Inkomstuppgift begärs in av kommunen när insatser påbörjas. Vid förändringar av inkomsten skall hemtjänsttagaren lämna information till avgiftshandläggaren. Saknas fullständiga uppgifter om inkomst tas maximal avgift ut.

Biståndshandläggarna lämnar ut blanketten "Inkomstuppgift" till den enskilde i samband med biståndsbeslutet. Inkomstuppgiften skall lämnas till avgiftshandläggaren inom tre veckor efter det att den enskilde tagit del av biståndsbeslutet.

2.4 Inkomstbegreppet

De förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen räknas som inkomst. Dessutom vissa skattefria ersättningar som bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg. Realisationsvinster beaktas ej. Förmögenhet påverkar inte avgiften.

Kommunen räknar med bostadsbidrag och bostadstillägg vid inkomstberäkningen oavsett om den enskilde sökt sådana bidrag eller inte.

2.5 Bostadskostnad

Bostadskostnaden beräknas enligt de riktlinjer som Försäkringskassan använder vid beräkning av bostadstillägg till pensionärer, se nedan. I den mån förändringar görs av riktlinjerna anpassas kommunens sätt att beräkna bostadskostnader därefter.

Undantag gäller för fastighetsskatten som ej beaktas i denna beräkning då den istället beaktas vid fastställande av avgiftsgrundande inkomst.

Beräkning av bostadskostnad för småhus:

- Driftkostnad är 195 kronor per m² och år
- Värmekostnad är 167 kronor per m² och år
- 70 % av skuldränta per år

Beräkning av boendekostnad för hyres-/bostadsrätt:

- Värme inklusive varmvatten/år/m² 167 kronor
- Hushållsel/år/m², 65,15 kronor max 7 836 kronor/år (653 kronor per månad)
- Sophämningsavgift/år/m², 17 kronor
- Vatten och avlopp /år/m², 43 kronor
- Skuldränta 70 % (gäller bostadsrätt).

Bostadskostnaden beräknas till 0 kronor om uppgift inte lämnats till avgiftshandläggaren trots påminnelse eller kunnat erhållas från Försäkringskassan/Riksförsäkringsverket.

Högsta godtagbara bostadskostnad vid avgiftsberäkning är 6000 kronor per månad, år 2009 (underlag SCB's Bostads och hyresundersökning 2001)

2.6 Avgiftsberäkning

Avgift betalas utifrån enskild, makars och registrerade partners gemensamma skattepliktiga inkomster.

Vid avgiftsberäkningen läggs makarnas inkomster samman och fördelas därefter med hälften på vardera maken. Eftersom biståndsbeslutet gäller de enskilda personerna var för sig och serviceinsatserna kan variera för vardera maken, beräknas också avgifter för varje enskild person. Detsamma gäller för registrerade partner (prop 2000/01:149, s 49).

Sammanboendes inkomster beräknas var för sig då lagstadgad underhållsskyldighet saknas.

Makars/registrerade partners sammanlagda inkomster divideras vid avgiftssättningen med två om brukaren har den högsta inkomsten. Om brukaren

har den lägsta inkomsten skall bara denna inkomst ligga till grund för avgiften. Minderåriga barns inkomster skall inte påverka föräldrarnas avgifter.

2.7 Hemtjänstbegreppet

Den enskilde kan, med stöd i kapitel 4, 1 § Socialtjänstlagen, få bistånd i form av hemtjänstinsatser i både ordinärt och särskilt boende. Begreppet hemtjänst innefattar dels uppgifter av servicekaraktär, dels uppgifter som är mer inriktade mot personlig omvårdnad. Med serviceuppgifter avses bl a praktisk hjälp med hemmets skötsel, såsom städning och tvätt, hjälp med inköp, ärenden på post och bankkontor och hjälp med tillredning av måltider samt distribution av färdiglagad mat. Med personlig omvårdnad avses de insatser som därutöver behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp för att kunna äta och dricka, klä och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser som behövs för att bryta isolering eller för att den enskilde skall känna sig trygg och säker i det egna hemmet. Vidare ingår i hemtjänstbegreppet även viss ledsagning respektive avlösning av anhörig (prop 2000/01:149, s 23).

2.8 Hemtjänstavgift

Den preliminära avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård är **1 712 kronor år 2009** (justeras årligen utifrån prisbasbeloppet). Innan avgiften fastställs görs en individuell prövning för att kunna säkerställa att reglerna om förbehållsbelopp efterföljs. Övriga biståndsbedömda insatser är kostnadsfria för den som redan betalar full hemtjänstavgift.

3. Avgifter

Kommunen får ta ut en högsta avgift för hemtjänst (i ordinärt och särskilt boende), dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård, en 12:e del av 0,48 x prisbasbeloppet.

3.1 Förbehållsbeloppet

Förbehållsbeloppet är för en ensamstående en 12:e del av 135,46 % av prisbasbeloppet och 114,46 % för var och en av sammanlevande makar, registrerade partners eller sambor.

Förbehållsbeloppet skall höjas vid fördyrade levnadskostnader om dessa är varaktiga (minst två månader) och uppgår till ett inte oväsentligt belopp, minst 200 kronor per månad.

Hemtjänsttagaren (god man, anhörig) i ordinärt eller särskilt boende är ansvarig för att lämna in uppgifter till avgiftshandläggaren som kan föranleda en förändring av förbehållsbeloppet. Uppgiften skall styrkas med kvitto eller dylikt.

När matdistribution från kommunen är beviljad som en biståndsinsats, mer än 10 dagar per månad, höjs förbehållsbeloppet i den individuella prövningen med 23 kronor per distribuerad portion. Den enskilde uppmanas att informera avgiftshandläggaren om detta.

Förbehållsbeloppet för yngre personer med funktionshinder bör, enligt propositionen, höjas i vissa fall. Två exempel nämns, det ena är kosten:

De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i förbehållsbeloppet är framräknade för personer över 61 år. Normalkonsumtionen för personer under 61 år är dock högre och därmed också kostnaden.

Kommunerna *ska beakta* denna merkostnad så att yngre personer med funktionshinder förbehålls ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Inom ramen för den statliga Avgiftsutredningen (SOU 1995:35), bedömer regeringen att yngre funktionshindrades förbehållsbelopp bör beräknas till en nivå som överstiger äldre omsorgstagares förbehållsbelopp med upp till tio procent (prop. 2000/01:149 s 41).

När det gäller förbehållsbeloppets summa för kost räknar Vara kommun *automatiskt* upp den med tio procent ($1\ 1419 \times 10\ \% = 142$ kronor i 2009 års prisnivå) för yngre funktionshindrade.

Exempel nummer två är yngre personers behov av medel för att möjliggöra bosättning och familjebildning. Denna grupp har normalt sett större behov av sådana medel jämfört med äldre personer. Med bosättning och familjebildning avses bl a mindre hushållsinvesteringar och inköp av olika artiklar som normalt behövs i en familj. I dessa fall menar regeringen att förbehållsbeloppet skall räknas upp med tio procent ($4\ 832 \times 10\ \% = 483$ kronor i 2009 års prisnivå).

Hemtjänstagaren (god man, anhörig) i ordinärt eller särskilt boende är ansvarig för att skriftligt lämna in uppgifter till avgiftshandläggaren som kan föranleda en förändring av förbehållsbeloppet.

Om den enskilde genom bidrag eller annan förmån redan har kompenserats för en viss merkostnad t ex genom handikappersättning, är kommunen inte skyldig att höja nivån på det i lagen angivna förbehållsbeloppet (prop. 2000/01:149, s 60).

3.2 Hemtjänstavgift i ordinärt boende

Hemtjänstavgift tas ut med det belopp som den enskilde kan betala med hänsyn tagen till förbehållsbelopp och maxtaxa. Endast bostadskostnaden för en bostad per hushåll läggs till förbehållsbeloppet. Boendekostanden är för den bostad där den enskilde har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden).

3.3 Hemtjänstavgift i särskilda boendeformer, enligt socialtjänstlagen, SoL

Kommunen får endast minska nivån på förbehållsbeloppet om omsorgstagarens kostnader:

- Ingår i avgiften för hemtjänst eller dagverksamhet
- Ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende
- Tillhandahålls den enskilde kostnadsfritt

Avdrag på förbehållsbeloppet i Vara kommuns särskilda boendeformer (SoL) görs enligt nedan:

Boendeform	Hygien- Artiklar	Förbruknings- varor	Möbler och husgeråd	Hus- hållsel	Avdrag i för-behålls- beloppet
Vidhemsgården	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Säng och madrass ingår i bostaden, 82 kr	Ingår 144 kr	226 kr
Servicehuset i Vara	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar själv	0 kr
Stenkilsgården	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Säng och madrass ingår 82 kr	Pensionären betalar själv	82 kr
Bonden	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kr
Solgården	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kr
Torumsgården servicehus	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar allt	Pensionären betalar själv	0 kronor
Torumsgården	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kronor
Kvänumsgården	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kronor
Renen	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kronor
Östergård	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kronor
Södergård	Pensionären betalar allt	Ingår i bostaden, 100 kr	Säng och madrass ingår, 82 kr	Ingår 144 kr	326 kronor

Endast bostadskostnaden för en bostad per hushåll läggs till förbehållsbeloppet. Boendekostnaden är för den bostad där den enskilde har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden).

Vid tillfällen där enskilda individer, i samband med flyttningen till särskilt boende, får dubbla boendekostnader och anser sig ha svårigheter att betala

bostadskostnaderna, uppmanas de att söka försörjningsstöd på samma sätt som görs i dagsläget.

3.4 Reduktion av hemtjänstavgift

När hemtjänsttagaren (i ordinärt eller särskilt boende) av någon anledning inte får de biståndsbeslutade insatserna utförda, reduceras avgiften. Reduktionen görs med 1/30 del av månadsavgiften per dag från och med dag 1.

Månadsavgift för mat reduceras på samma sätt.

3.5 Boende med särskild service, enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Insatserna är kostnadsfria. Brukaren betalar hyra till hyresvärden och står för sin matkostnad.

3.6 Psykiatri

Om brukarna har insatser enligt SoL skall de betala hemtjänstavgift enligt bestämmelserna om högkostnadsskydd och maxtaxa (se avsnitt 2.8).

Har brukaren endast insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, betalas avgift, 222 kronor i månaden, enligt vad som anges i 4.8.

Insatser enligt LSS, är kostnadsfria.

4. Övriga avgifter

För den som har enstaka biståndsbedömda insatser, eller insatser av tillfällig karaktär, tar kommunen ut avgifter. Avgifterna förändras årligen i relation till prisbasbeloppet.

För år 2009 tas avgifter ut enligt följande:

4.1 Avgifter för mat

Avgift för mat i särskilda boendeformer, enligt SoL, alla mål, kaffe ingår, 2 635 kronor per månad.

Styckepris:

Frukost, 21 kr

- Lunch/middag, 43 kr
- Kvällsmat, 21 kr
- Kaffe, 5 kr

Avgift för matdistribution, 51 kronor per levererad portion (43 kr mat, 8 kr resa).

4.2 Avgift för korttidsvistelse äldreomsorg, SoL

137 kronor per dygn (85 kr mat, 52 kr verksamhet)

4.3 Avgift för korttidsboende handikappomsorg, LSS

85 kronor per dygn (avser endast mat)

4.4 Avgift för korttidstillsyn handikappomsorg, LSS
Avser endast mat:

- Mellanmål, 16 kr
- Frukost, 16 kr
- Lunch, 37 kr
- Kvällsmat, 16 kr

4.5 Avgift för mat i samband med elevhemsboende eller annat boende som socialnämnden beviljat med anledning av gymnasieutbildning på annan ort
Socialnämnden beslutade följande 2006-08-30 (SN § 93, 2006).

Debitera vårdnadshavare till elever där socialnämnden beslutat om boende i elevhem, avgift för mat som baseras på kommunens kostnad för dagsportionen **85 kronor 2009**.

Kostnaden för en dagsportion reduceras med **37 kronor** per skoldag.

Vårdnadshavarna debiteras mot bakgrund av hur många dagar eleven har utnyttjat elevhemsplatsen.

Bor en elev i ett familjehem debiteras vårdnadshavaren för det faktiska antalet måltider i familjehemmet.

4.6 Avgift för dagverksamhet, SoL
66 kronor per dag (43 kr mat, 23 kr verksamhet)

4.7 Avgift för trygghetslarm
228 kronor per månad (se Sn § 121, 2003).

4.8 Avgift för tillfällig hemtjänst
228 kronor per timme (se Sn § 121, 2003).

4.9 Avgift för slutstädning i särskilda boendeformer
Slutstädning ingår i biståndet när någon flyttar från ett särskilt boende till ett annat.

Avgift för slutstädning ingår då i maxtaxan.

Slutstädning ombesörjs i andra fall av anhörig/närstående. När anhörig/närstående saknas kan personal på boendeformerna utföra slutstädning. Tim avgift tas då ut enligt taxa för tillfällig hemtjänst, **228 kronor per timma år 2009**.

4.10 Avgift för kommunal hälso- och sjukvård
222 kronor per månad.

4.11 Avgift för ledsagare, SoL
112 kronor per tillfälle.

4.12 Avlösning av anhörig/närstående (SN §92, 2006)

För den som betalar hemtjänstavgift enligt kommunens taxa, ingår avlösningen i avgiften.

För den som uteslutande vårdas av anhörig/närståendevårdare betalas avlösningen enligt följande:

1-5 timmar per månad kostnadsfritt, 6 timmar och därutöver, per månad, 5 kronor per timma.

5. Regler för anhöriganställning och stimulansbidrag

Socialnämnden fattade beslut om regler för anhöriganställning och stimulansbidrag i samband med beslut om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen.

5.1 Regler och avgifter för anhörig/närståendeanställning

Den som uteslutande får sina biståndsbedömda behov tillgodosedda av en anhörig/närstående som anställs av kommunen, är befriad från avgift.

Förutsättningarna är att vårdaren:

- Är i arbetsför ålder
- Bor i samma hushåll som hemtjänsttagaren
- Bedöms av biståndshandläggaren som lämplig för uppgiften

För den som har hemtjänstinsatser från både anställd anhörig/närstående och kommunens hemtjänstpersonal erläggs avgift enligt gällande taxa.

Biståndshandläggarna beslutar om anhörigvård och resultatenhetscheferna fattar beslut om anställning av anhörigvårdare

5.2 Regler för stimulansbidrag

Stimulansbidrag kan utbetalas till den som uteslutande får sina behov av hemtjänstinsatser tillgodosedda av en anhörig/närstående. Förutsättningar är att den som vårdar är:

- Pensionär
- Att handikappersättning från Försäkringskassan inte utbetalas

Stimulansbidraget är 2000 kronor per månad. Reduktion görs med en karenstid på 7 dygn per tillfälle, från och med dygn 8 reduceras stimulansbidraget med en 23-del per dygn (Sn § 44, 2002).

6. Avgifter mm i samband med avlastning/lägervistelse LSS, SoL

Socialnämnden har beslutat vilka avgifter som skall tas ut i samband med avlastning/lägervistelse.

6.1 Avgifter och ekonomiskt stöd vid avlastning/lägervistelse

I de fall avlastningen/lägervistelsen ges enligt LSS tas avgift, för mat, sociala aktiviteter t ex inträden och vissa resor, ut med 1 112 kronor per lägervecka år 2009. Från och med år 2004 räknas avgiften upp i proportion till höjningen av prisbasbeloppet.

Ges insatsen avlastningen/lägervistelsen enligt SoL lämnas ekonomiskt stöd till avgiften för avlastningen/lägervistelsen för den enskilde, med 1 500 kronor per lägervecka. I övrigt bekostas vistelsen av föräldrar/vårdnadshavare (Sn § 45, 2002).

7. Informationsöverföring till avgiftshandläggaren

Resultatenhetscheferna lämnar omgående vid varje nytt ärende, vid varje förändring av insats och vid varje avslutat ärende blanketten "*Ny-, ändring- och avslutning*" till avgiftshandläggaren. Besluten läser avgiftshandläggaren i Procapita, som är den ende på ekonomikontoret som har behörigheten.

Vidare lämnar **biståndshandläggarna** in blankett "*Poängbedömning*" **senast den tredje arbetsdagen i månaden**, till socialförvaltningen som i dagsläget.

Resultatenhetscheferna lämnar **senast den tredje arbetsdagen i månaden** blankett "*Beläggningsjournal*", "*Debiteringslista- hemtjänst*", "*Ny-, ändring-och avslutning*" samt "*Matlista och köp av enstaka portioner*" till ekonomikontoret precis som i dagsläget.